

BESLUTSPROMEMORIA

Ärende : **FI Dnr 10-4439**
Datum : **2010-12-06**
Författare : **Anders Lindkvist, Agneta Laurén och
Petter Pettersson**

Finansinspektionen
P.O. Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunsgatan 3]
Tel +46 8 787 80 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Föreskrifter och allmänna råd om förhandsgranskning av interna modeller för att beräkna solvenskapitalkrav

Sammanfattning

Genom lagändringar införs det en möjlighet för försäkringsföretag och understödsföreningar att begära att Finansinspektionen förhandsgranskar en intern modell. Finansinspektionen anser att en sådan förhandsgranskning är av stor betydelse för de företag som avser att använda interna modeller när Solvens 2-regelverket träder i kraft. Syftet med förhandsgranskningen är att företag som framgångsrikt genomgår den ska kunna lämna en fullständig ansökan om formellt godkännande av en intern modell och därmed få den godkänd i nära anslutning till att det nya solvensregelverket genomförs i Sverige.

Finansinspektionen beslutar föreskrifter och allmänna råd om en sådan förhandsgranskning av interna modeller för att beräkna solvenskapitalkrav. De nya föreskrifterna gäller för försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och understödsföreningar som hos Finansinspektionen begär förhandsgranskning av interna modeller. Även utländska försäkringsgivare som ingår i en försäkringsgrupp som står under svensk grupp tillsyn kan omfattas av en begäran om förhandsgranskning som görs av svenska företag i gruppen.

I anslutning till föreskrifterna lämnas även allmänna råd om att bestämmelserna bör gälla vid sådan förhandsgranskning som utförs på begäran av behöriga utländska tillsynsmyndigheter, när det gäller svenska företag som ingår i försäkringsgrupper som står under de utländska myndigheternas tillsyn.

Föreskrifterna och de allmänna råden börjar gälla den 1 januari 2011, samtidigt som lagändringarna.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Nuvarande och kommande regelverk.....	3
1.2	Målet för regleringen.....	5
1.3	Rättsliga förutsättningar	5
1.4	Ärendets beredning	6
1.5	Regleringsalternativ	6
2	Allmänna överväganden.....	7
2.1	Utformning och definitioner.....	7
2.2	Förhandsgranskning	9
3	Nya föreskrifter och allmänna råd.....	11
3.1	1 kap. Tillämpningsområde och definitioner	11
3.2	2 kap. Begäran om förhandsgranskning	14
3.3	3 kap. Grunder för Finansinspektionens bedömning	15
3.4	Förteckningen med bedömningsgrunder i 3 kap. 3 §	16
4	Konsekvenser av föreskrifterna.....	26
4.1	Sammanfattning	26
4.2	Motiv och överväganden.....	26
4.3	Jämförelse med Basel 2.....	27
4.4	Tillämpningsområde.....	27
4.5	Behov av följdändringar i andra regelverk.....	28
4.6	Inrapporteringskrav	28
4.7	Behov av ändringar i föreskrifterna framöver.....	28
4.8	Kostnader och administrativ börda	29

Bilaga 1 – Remissinstanser

Bilaga 2 – Utdrag ur rapporten Avgifter hos FI 2010-09-30

1 Utgångspunkter

I december 2009 publicerades ett nytt EU-direktiv¹ om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet, det s.k. Solvens 2-direktivet. Direktivet, som ska genomföras i nationell rätt senast under fjärde kvartalet 2012², innebär bl.a. att solvenskraven för försäkringsföretag kommer att förändras. Särskilt viktigt är det nya solvenskapitalkravet (SCR)³, som innebär att solvenskraven beräknas med hänsyn till omfattningen av de kvantifierbara risker som försäkringsföretagen är utsatta för.

SCR kan beräknas antingen med en standardformel, som anges i direktivet, eller med en intern modell som är individuellt anpassad till en viss försäkringsrörelse. Interna modeller kan vara fullständiga eller partiella (se närmare avsnitt 2.1.3). För att företagen ska kunna använda en intern modell för att beräkna solvenskapitalkravet måste modellen först godkännas av Finansinspektionen.

Genom ändringar i försäkringsrörelselagen (1982:713) och lagen (1972:262) om understödsföreningar kommer det att bli möjligt för försäkringsbolag och understödsföreningar att begära förhandsgranskning av interna modeller (se prop. 2009/10:240). Finansinspektionen kommer att utföra förhandsgranskningen som syftar till att deltagande försäkringsföretag när Solvens 2-regelverket⁴ har genomförts i Sverige ska kunna lämna en fullständig ansökan om godkännande av en intern modell. Därigenom kan den slutliga godkännandeprocessen förenklas och förkortas.

En begäran om förhandsgranskning av en intern modell innebär inte att det företag som begär granskning faktiskt måste uppfylla alla krav som ställs på interna modeller i Solvens 2-direktivet innan dessa genomförs i svensk rätt. Förhandsgranskningen avser i stället företagens förmåga att uppfylla kraven vid tidpunkten för den slutliga ansökan om formellt godkännande av den interna modellen. Detta medför att företaget tvingas göra omfattande förberedelser för att beräkna SCR. Även de företag som avser att använda standardformeln behöver dock göra omfattande förberedelser för detta.

1.1 Nuvarande och kommande regelverk

Enligt nuvarande försäkringsrörelse regler ska försäkringsbolag ha en kapitalbas som alltid minst ska uppgå till den erforderliga solvensmarginal som be-

1 Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet.

2 Den ursprungliga tidsgränsen för genomförande till 31 oktober 2012 kommer sannolikt att skjutas upp till den 31 december 2012.

3 Solvency Capital Requirement.

4 Med Solvens 2-regelverket avses i beslutspromemorian Europaparlamentens och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet tillsammans med de genomförandeåtgärder samt riktlinjer och rekommendationer som antas med stöd av direktivet. För en närmare redogörelse se avsnitt 1.1.1 och 1.2.

räknas med hänsyn till verksamhetens art och omfattning. Dessutom måste kapitalbasen alltid minst uppnå det lagstadgade garantibeloppet för den aktuella typen av försäkringsrörelse.

När Solvens 2-regelverket genomförs i svensk rätt innebär detta omfattande förändringar av solvensreglerna. Bland annat kommer sättet att beräkna solvenskraven för försäkringsföretagen att förändras, främst genom att det riskbaserade solvenskapitalkravet (SCR)⁵ införs.

Enligt Solvens 2-direktivet ska tillsynsmyndigheten meddela beslut inom sex månader efter att ett försäkringsföretag har lämnat en fullständig ansökan om godkännande av en intern modell. För att underlätta processen för godkännande av interna modeller har kommittén för europeiska myndigheter med tillsyn över försäkringar och tjänstepensioner (CEIOPS⁶) utarbetat ett vägledningsdokument⁷ om förhandsgranskning av interna modeller. Syftet med en sådan förhandsgranskning är att göra det möjligt för försäkringsföretag att, i samverkan med tillsynsmyndigheterna, förbereda sig för att lämna en fullständig ansökan om godkännande av en intern modell. En sådan förhandsgranskning kan utföras såväl innan som efter ikraftträdandet av Solvens 2-regelverket.

Både lagändringarna om förhandsgranskning av interna modeller och Finansinspektionens tillhörande föreskrifter anknyter till CEIOPS vägledningsdokument. På begäran av ett försäkringsbolag eller en understödsförening – eller flera sådana företag som ingår i en försäkringsgrupp – ska Finansinspektionen, inom ramen för förhandsgranskningen, fatta beslut om tillförlitligheten hos en föreslagen intern modell. Ett sådant beslut innebär inte godkännande av den interna modellen, eller ens ett förhandsbesked om godkännande. Beslutet avser bara hur väl en intern modell överensstämmer med kraven enligt Solvens 2-regelverket samt hur förberett företaget är att lämna en ansökan om godkännande av en intern modell och att använda modellen för att beräkna SCR. Besluten i förhandsgranskningsärenden kommer inte heller gå att överklaga.⁸

1.1.1 Lamfalussyprocessen

Regelverket för Solvens 2 utvecklas i enlighet med Lamfalussyprocessen. Det innebär att reglerna skapas på fyra olika nivåer, där varje nivå blir mer specifik. Solvens 2-direktivet, som innehåller de grundläggande principerna för regelverket, utgör nivå 1. Därefter följer nivå 2 med mer detaljerade genomförandebestämmelser, som kommer att antas av EU-kommissionen sannolikt under hösten 2011.

⁵ Se närmare artiklarna 100–127 i Solvens 2-direktivet.

⁶ CEIOPS kommer att upphöra under 2011. I stället bildas Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (EIOPA) European Insurance and Occupational Pensions Authority.

⁷ CEIOPS-DOC-76/10, Pre-application process for Internal Models (former Consultation Paper 80)

⁸ Se ändringarna i 19 kap. 13 § i försäkringsrörelselagen och 75 § i lagen om understödsföreningar, prop. 2009/10:240.

Nivå 3 utgörs av riktlinjer och rekommendationer som kommer att utfärdas av CEIOPS⁹, sannolikt också under 2011. Dessa kommer inte att vara rättsligt bindande, men kommer att ha praktisk betydelse som vederhäftig vägledning för tillämpningen av Solvens 2-regelverket. Fördelen med detaljreglering på nivå 3 är dels att reglerna utvecklas av sakkunniga i samverkan med berörda intressenter, dels att reglerna enklare kan justeras vid behov, t.ex. när marknadsförhållanden förändras.

Nivå 4 avser EU-kommissionens kontroll av hur medlemsländerna genomför och följer reglerna.

1.2 Målet för regleringen

Finansinspektionens målsättning med föreskrifterna är att så långt det är möjligt ange grunderna för att bedöma interna modellers tillförlitlighet inom ramen för en förhandsgranskning.

Eftersom Solvens 2-regelverket utvecklas gradvis i enlighet med Lamfalussy-processen är det inte möjligt eller ens lämpligt att införa uttömmande detaljföreskrifter om de tekniska bedömningsgrunderna. Dessa kommer att utvecklas och i viss mån förändras under föreskrifternas giltighetstid, såväl innan som efter att Solvens 2-regelverket träder i kraft i nationell rätt. De fullständiga tekniska bedömningsgrunderna kommer att på sikt framgå av Solvens 2-direktivet med de genomförandeåtgärder samt riktlinjer och rekommendationer som antas med stöd av direktivet. Naturligtvis kommer även de svenska författningar som genomför Solvens 2-regelverket i Sverige att omfattas.

Syftet med föreskrifterna är således att ange det grundläggande ramverket för att förhandsgranska interna modeller.

1.3 Rättsliga förutsättningar

Enligt ändringarna i försäkringsrörelselagen och lagen om understödsföreningar samt de bemyndiganden som införs i försäkringsrörelseförordningen (1982:790), ges Finansinspektionen möjlighet att utfärda föreskrifter om grunderna för att bedöma tillförlitligheten hos interna modeller inom ramen för en förhandsgranskning.

Av uttalandena i propositionen (prop. 2009/10:240 s. 19 och 23) framgår att Finansinspektionen förutom kraven i artiklarna 120–125 i Solvens 2-direktivet även bör beakta genomförandebestämmelserna och CEIOPS vägledande råd vid granskningen av interna modeller.

Eftersom förhandsgranskningen kommer att medföra omfattande arbetsinsatser av Finansinspektionen så innebär lagändringen även att inspektionen ska få ta ut avgifter av de företag som granskas. Detta kommer att regleras i detalj i för-

---

9 Eller efterträdaren EIOPA.

ordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen.

1.4 Ärendets beredning

Finansinspektionens arbete med att utforma förslag till föreskrifter och allmänna råd om förhandsgranskning av interna modeller har delvis bedrivits parallellt med lagstiftningsarbetet i Finansdepartementet.

Förslaget remitterades till berörda instanser den 22 september 2010 och behandlades även vid ett remissmöte som Finansinspektionen ordnade den 4 oktober 2010. Förslaget till föreskrifter och allmänna råd har även under remisstiden funnits tillgängligt på Finansinspektionens webbplats.

Remissinstanserna framgår av förteckningen i bilaga 2. De flesta remissinstanserna har inte haft några invändningar eller synpunkter på förslaget. Regelrådet och Sveriges Riksbank har angett att förslaget är ändamålsenligt utformat i förhållande till syftet med förhandsgranskningen. Försäkringsförbundet, Sveriges advokatsamfund och Näringslivets regelråd (NNR) har framfört synpunkter på förslaget, som behandlas i sina sammanhang i det följande.

Samtidigt med förslaget om föreskrifter och allmänna råd om förhandsgranskning av interna modeller har Finansinspektionen utarbetat ett förslag till avgiftsstruktur för förhandsgranskningen. Detta förslag har hanterats och remitterats inom ramen för Finansinspektionens vanliga avgiftsrapportering till regeringen, som sker två gånger per år.

1.5 Regleringsalternativ

Ändringarna i försäkringsrörelselagen och lagen om understödsföreningar innehåller ingen detaljreglering om vad förhandsgranskningen innebär, även om motiven ger en viss vägledning.

Eftersom det är lämpligt att grunderna för förhandsgranskningen blir gemensam för alla företag anges dessa i bindande föreskrifter. Att, som ett alternativ, endast utfärda allmänna råd leder till en osäkerhet om vad som gäller vid begäran om förhandsgranskning, som varken företagen eller Finansinspektionen skulle tjäna på.

Att avstå från att utfärda föreskrifter eller allmänna råd och enbart förlita sig till CEIOPS vägledningsdokument om förhandsgranskning skapar inte heller önskvärd tydlighet i processen. Vägledningsdokumentet är generellt utformat för att passa de skilda förhållandena i de olika medlemsländerna och innehåller därför inte tillräckligt konkret vägledning för en begäran om förhandsgranskning i Sverige. Eftersom en avgift kommer att tas ut för förhandsgranskning är det också lämpligt att processen regleras.

Föreskrifterna har fått en övergripande utformning och i denna promemoria redogörs det därför för hur Finansinspektionen har resonerat i framtagandet av reglerna. Detta kan även tjäna som en vägledning för hur reglerna ska tillämpas.

2 Allmänna överväganden

2.1 Utformning och definitioner

2.1.1 En bred och generell utformning

Solvens 2-direktivet baseras som tidigare angetts på en regleringsmodell som anger huvudprinciperna för solvenskraven. Ytterligare detaljer i regelverket kommer att fastställas i genomförandebestämmelserna på nivå 2 samt i riktlinjer och rekommendationer på nivå 3. Innan Solvens 2-regelverket är fullt genomfört i svensk rätt kan således grunderna för förhandsgranskningen förändras något över tiden. Detta påverkar utformningen av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. För att reglerna ska kunna gälla såväl under som efter genomförandefasen av Solvens 2-regelverket, utan ständiga ändringar, måste de få en bred och generell utformning och anta formen av ett ramverk för den något föränderliga förhandsgranskningsprocessen. Samtidigt måste reglerna ge de företag som begär granskning en rimlig vägledning om vad en begäran ska innehålla och vad Finansinspektionens granskning kommer att innebära.¹⁰

Det ligger också i sakens natur att olika försäkringsföretag kommer att ha olika förutsättningar för förhandsgranskningen eftersom de interna modellerna ska vara anpassade till de individuella dragen i företagets verksamhet. Eftersom det finns stora skillnader mellan olika försäkringsföretag och verksamhetstyper, är det viktigt att föreskrifterna har tillräcklig flexibilitet för att kunna hantera förhandsgranskning av interna modeller av skilda slag.

Finansinspektionen har valt att dela in föreskrifterna i tre olika avsnitt. Det inledande kapitlet handlar om tillämpningsområde och definitioner; därefter följer ett avsnitt om vilka uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen vid en begäran om förhandsgranskning; och det tredje och avslutande kapitlet föreskriver om Finansinspektionens bedömningsgrunder.

Försäkringsförbundet har påpekat att proportionalitetsprincipen bör beaktas i utformningen av föreskrifterna och i Finansinspektionens granskningsprocess.

Finansinspektionen anser att den valda utformningen av föreskrifterna innebär att proportionalitetsprincipen tillgodoses. För tydlighetens skull införs det dock en bestämmelse om proportionalitet. De interna modellerna utformas av företagen själva och ska vara anpassade till företagets individuella riskprofiler. Det

---

¹⁰ Utformningen av föreskrifterna överensstämmer även med CEIOPS vägledningsdokument 76/10, som är övergripande och flexibelt.

är också företagen som förfogar över utformningen av dokumentationen av den interna modellen. Förhandsgranskningen kommer att ske i den omfattning som är nödvändig i förhållande till den föreslagna interna modellens omfattning, utformning och funktion samt i förhållande till företagets individuella verksamhet. Föreskrifterna utgör också ett ramverk där kraven anpassas till företaget och den interna modellen i varje enskilt fall i enlighet med vad som anges i Solvens 2-regelverket.

2.1.2 Standardformel och intern modell

Den grundläggande förutsättningen för solvenskraven enligt Solvens 2-regelverket är att företagen själva är ansvariga för att göra en riktig och adekvat bedömning av det egna solvenskapitalkravet baserat på riskerna i företagets försäkringsrörelse. Kravet är dock tänkt att medföra en kapitalnivå som gör det möjligt för ett företag att stå emot betydande oförutsedda förluster och därmed ge försäkringstagarna och de ersättningsberättigade en rimlig grad av tillförsikt.

För att tillsynen över försäkringsbolagen ska kunna utövas på ett riktigt sätt och stå i rimlig proportion till riskernas nivå, omfattning och komplexitet, anger direktivet ett antal principer och processer för att bedöma tillförlitligheten hos företagens solvens.

Solvens 2-direktivet föreskriver en standardformel för att beräkna SCR som kommer att gälla för alla försäkringsbolag inom EU. Direktivet ger också en möjlighet för företagen att, efter tillsynsmyndighetens godkännande, i stället för standardformeln använda en egen beräkningsmetod, en intern modell, som är bättre anpassad till det aktuella företagets riskprofil. Solvens 2-direktivet kommer också att ge tillsynsmyndigheterna möjlighet att kräva att ett visst företag ska använda sig av en intern modell om det skulle visa sig att standardformeln är direkt olämplig för företagets verksamhet.

Det finns även en möjlighet att använda förenklingar och egna parametrar inom ramen för standardformeln. Skillnaden mellan standardformeln och en intern modell består inte bara av skillnader i beräkningsmetoderna, utan även av skillnader som följer av att kraven på interna modeller är mer omfattande och inkluderar krav på företagsstyrningen.

Försäkringsförbundet påpekar att gränsdragningen mellan standardformeln och en intern modell är alltför restriktiv och bör formuleras om för att tillåta större variation av standardformeln, utan att den därmed ska anses vara en intern modell.

Gränsdragningen mellan standardformeln och en intern modell ska avgöras i enlighet med Solvens 2-regelverket, som tillåter en viss variation av standardformeln genom förenklingar. Gränsdragningen behandlas inte i föreskrifterna och syftet med denna promemoria är inte att återge Solvens 2-regelverket i denna del. Detsamma gäller omfattningen av företagets skyldighet att motivera avsteg från standardformeln.

2.1.3 Fullständig och partiell intern modell

En intern modell kan antingen vara fullständig eller partiell. Om den interna modellen inte omfattar alla risker eller avser alla delar av företagets verksamhet ska den anses vara partiell. I det fallet ska användningen av den interna modellen integreras med standardformeln så att SCR minst omfattar de risker som är inkluderade i standardformeln.

Företaget kommer att ha stort handlingsutrymme när det utformar den interna modellen, men alla förändringar i förhållande till standardformeln måste kunna motiveras så att användningen av en intern modell inte leder till godtyckliga eller missvisande solvenskapitalkrav.

En intern modell bör normalt utgå från den klassificering som används i standardformeln. Ett företag bör motivera eventuella avsteg från standardformelns riskkategorisering och beskriva de avvikelser som det avser att göra i förhållande till standardmodellen.

Försäkringsförbundet anser att gränsdragningen mellan fullständiga och partiella modeller inte överensstämmer med vad som menas med en partiell intern modell enligt Solvens 2-direktivet. Förbundet anser också att kravet på att företagen ska motivera alla förändringar i förhållande till standardformeln bör vara proportionerligt.

Finansinspektionen hänvisar i dessa frågor till det som anges ovan om proportionalitetsprincipen och gränsdragningen mellan standardformeln och interna modeller. Även gränsdragningen mellan fullständiga och partiella modeller får avgöras i enlighet med Solvens 2-regelverket.

2.2 Förhandsgranskning

2.2.1 Arbetsprocess

Förhandsgranskningsprocessen syftar till att de företag som begär granskning ska kunna förbereda sig inför den slutliga ansökan om formellt godkännande av sina interna modeller. Kraven på de interna modellernas utformning, dokumentation och genomförandeprocess kommer att vara omfattande. Därmed kommer det sannolikt, som tidigare nämnts, att krävas en betydande arbetsinsats av företagen för att kunna lämna en fullständig ansökan om godkännande av en intern modell. Förhandsgranskningsprocessen ger företagen en möjlighet att, under en tid före ansökan om godkännande, utveckla sin beredskap att uppfylla de tillämpliga kraven enligt Solvens 2-regelverket och att lämna en fullständig ansökan.

Förhandsgranskningen innebär också en värdefull möjlighet till att föra en strukturerad dialog mellan Finansinspektionen och de företag som begär granskning av frågor som behöver lösas inför genomförandet av interna mo-

deller. Det är dock viktigt att notera att det är företagen som ansvarar för att utforma den interna modellen, uppfylla alla vidhängande krav och att dokumentera detta. Det förutsätts att ett företag som begär förhandsgranskning dels preliminärt har tagit ställning till alla de krav som måste uppfyllas för att modellen ska kunna godkännas, dels har tagit fram utkast till den dokumentation som ska ingå i den slutliga ansökan om godkännande. Finansinspektionens roll är inte att handleda de företag som begär granskning i utformningen av deras interna modeller eller den dokumentation som krävs för ansökan, utan i första hand att granska och lämna synpunkter på den preliminära dokumentation som företagen själva upprättar inför sin ansökan.

I takt med att genomförandebestämmelserna på nivå 2 och riktlinjerna och rekommendationerna på nivå 3 får ett alltmer bestämt innehåll, kommer även förhandsgranskningen att bli mer förfinad i förhållande till de krav som kommer att ställas vid den slutliga prövningen av en ansökan om formellt godkännande av en intern modell.

Försäkringsförbundet har efterfrågat en mer utförlig beskrivning av förhandsgranskningsprocessen.

Finansinspektionen kan endast ange ramverket för förhandsgranskningsprocessen, som kommer att anpassas till de enskilda företagens förutsättningar. Det betyder att det sannolikt kommer att krävas olika mycket dialog mellan företagen och Finansinspektionen beroende på hur utförlig ett företags underlag är. Finansinspektionen har redan inlett diskussioner med vissa företag om föreslagna interna modeller och denna process följer i stort det vanliga sättet att kommunicera med företag under tillsyn i handläggningen av ärenden. Företagen lämnar in ett skriftligt underlag som Finansinspektionen granskar. Därefter begär Finansinspektionen kompletteringar från företagen eller lämnar anvisningar om vad de behöver förändra. Handläggningen är huvudsakligen skriftlig men kommunikationen sker även via telefon och personliga möten. Denna process fortsätter tills företaget har lämnat ett tillräckligt underlag för att Finansinspektionen ska kunna fatta beslut.

Beredskap för förändringar i modellen

Företag som vill tillämpa en intern modell ska även ha en plan för att förvalta modellen och uppfylla de krav som ställs för att få den godkänd. Planen måste även ange hur företaget ska genomföra förändringar i den interna modellen om det uppstår behov. För partiella interna modeller kan företaget behöva ta fram en plan för hur modellen om det behövs kan utvidgas, t.ex. till att omfatta fler riskområden eller ytterligare delar av företagets verksamhet.

Interna modeller kan alltså behöva utvecklas eller förändras både under förhandsgranskningen och efteråt, vilket ställer krav på företagets planering inför sådana förändringar i enlighet med principerna i Solvens 2-direktivet.

Handläggningstid

Handläggningstiden för förhandsgranskning kommer alltså att variera i varje enskilt ärende och är beroende av dels den totala tidsåtgången, dels hur mycket resurser som Finansinspektionen kan fördela till denna handläggning. Den totala tidsåtgången är i sin tur beroende av försäkringsföretagets storlek och komplexitet och andelen av företagets risker som företaget avser att använda den interna modellen för.

Hur stora resurser som tilldelas ett förhandsgranskningsärende är i första hand beroende av hur långt ett företag kommit i sitt arbete med interna modeller och vilken tidsplan det har. De områden som ska granskas måste vara tillräckligt utvecklade för att granskningen ska bli effektiv. Det betyder att ett väl förberett företag som har flera områden som är redo att granskas kan tilldelas fler resurser. Som angetts ovan är resurstilldelningen också beroende av företagets tidsplan, eftersom Finansinspektionen inte kan granska fortare än företaget utvecklar modellen och dokumentationen av den. De resurser som tilldelas ett ärende kan också på kort sikt begränsas av vilka resurser som finns tillgängliga på Finansinspektionen.

Den totala tidsåtgången för förhandsgranskningen väntas bli mellan tre månader och två år för de flesta ärenden, men handläggningstiden kan i vissa fall ta längre eller kortare tid. Exempelvis bör en begäran om förhandsgranskning från ett mycket väl förberett bolag med låg komplexitet kunna handläggas på något kortare tid, medan handläggningen av ett ärende från ett oförberett bolag med hög komplexitet kan komma att kräva längre tid.

Sveriges advokatsamfund anser att företagen bör få ändamålsenlig information om handläggningstiden för deras ärenden.

Finansinspektionen avser att lämna information om förväntad handläggningstid till ett företag så snart som tidsåtgången kan uppskattas i det enskilda ärendet. Handläggningstiden påverkas dock av många faktorer, såsom ärendets komplexitet och kvaliteten på det underlag som företaget presenterar för Finansinspektionen. Informationen om handläggningstiden får därför inte uppfattas som bindande. Företagets egen roll när det gäller att nå beslut i rätt tid får inte heller underskattas.

3 Nya föreskrifter och allmänna råd

3.1 1 kap. Tillämpningsområde och definitioner

Företag som omfattas

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna gäller för försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och understödsföreningar som begär förhandsgranskning enligt lag. Utländska företag som ingår i samma för-

säkringsgrupp som svenska försäkringsföretag kan omfattas av de svenska företagens begäran om förhandsgranskning.

Remisspromemorian: Innehöll en bestämmelse om vilka företag som kan begära granskning av tillförlitligheten hos en intern modell.

Remissinstanserna: Inga invändningar men Försäkringsförbundet har ifrågasatt remissförslagets bestämmelse om vilka företag som kan begära förhandsgranskning, eftersom det framgår av lag och förarbeten.

Finansinspektionens skäl: Enligt ändringarna i försäkringsrörelselagen och lagen om understödsföreningar får försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och understödsföreningar begära förhandsgranskning. För att tydliggöra vilka företag föreskrifterna gäller för, har Finansinspektionen fört in en i förhållande till remissen ny bestämmelse i 1 kap. 2 § i föreskrifterna. Bestämmelsen innebär att föreskrifterna ska gälla för de företag som enligt försäkringsrörelselagen respektive lagen om understödsföreningar kan begära förhandsgranskning. En intern modell för att beräkna SCR på gruppnivå kan även omfatta verksamheten i en utländsk försäkringsgivare (jfr prop. 2009/10:240 s. 18). Granskningen kan därför omfatta även en sådan försäkringsgivare. Detta har tydliggjorts genom en ny bestämmelse i 1 kap. 3 § i föreskrifterna.

Konsultationsfallen

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs ett allmänt råd om att föreskrifterna bör gälla även när Finansinspektionen förhandsgranskar en intern modell avseende ett svenskt företag på begäran av en utländsk tillsynsmyndighet.

Remisspromemorian: Innehöll i princip samma förslag.

Remissinstanserna: Försäkringsförbundet anser att de allmänna råden bör utgå eftersom det dels är oklart vem de riktar sig till, dels kan leda till att ytterligare krav ställs på det svenska företaget eftersom de olika tillsynsmyndigheternas hantering av förhandsgranskningen antagligen kommer att skilja sig åt.

Finansinspektionens skäl: Enligt ändringarna i försäkringsrörelselagen och lagen om understödsföreningar, ska Finansinspektionen även utföra förhandsgranskning av interna modeller på begäran av utländska tillsynsmyndigheter, s.k. konsultationsfall. Förhandsgranskningen kommer då att avse svenska företag som ingår i en försäkringsgrupp vilken står under en utländsk myndighets tillsyn. Lagändringen innebär emellertid inga bemyndiganden att utfärda föreskrifter om sådan förhandsgranskning. Som skäl för det anges i propositionen att det är mindre lämpligt att meddela föreskrifter i dessa fall eftersom granskningen kan vara beroende av innehållet i en begäran från den utländska myndigheten.

Finansinspektionens förhandsgranskning i konsultationsfallen kommer att ske enligt samma Solvens 2-regelverk som när företaget självt begär förhandsgranskning, de s.k. begäransfallen. Finansinspektionen kommer också att behöva samma typ av information som vid begäransfallen för att kunna utföra förhandsgranskningen. Eftersom föreskrifterna innehåller grunderna för detta, som vägledning för företagen, är det naturligt att bestämmelserna även tillämpas i tillämpliga delar vid konsultationsfallen. Bestämmelsen riktar sig till det svenska företaget som omfattas av konsultationsgranskningen. En viss justering har gjorts för att klargöra detta.

Innebörden av förhandsgranskningsbeslut

Finansinspektionens ställningstagande: Finansinspektionens beslut i samband med förhandsgranskning av en intern modell utgör inte ett beslut om godkännande av den interna modellen eller ett bindande förhandsbesked om ett sådant godkännande.

Remisspromemorian: Innehöll i huvudsak samma förslag.

Remissinstanserna: I princip inga invändningar men Försäkringsförbundet och Advokatsamfundet anser att det bör klargöras vad ett företag kan förvänta sig av ett positivt beslut.

Finansinspektionens skäl: Av propositionen och CEIOPS vägledningsdokument framgår det att förhandsgranskningen inte syftar till ett formellt godkännande av en intern modell. Lagändringarna innebär också att förhandsgranskningsbeslut inte kan överklagas. Syftet med förhandsgranskningen är i stället att förbereda det deltagande bolaget på att lämna en fullständig ansökan om godkännande av en intern modell. Finansinspektionen avser också att så långt det är möjligt göra samma granskning vid förhandsgranskningen som vid ansökan om godkännande. Syftet är således att företagen ska kunna tillgodoräkna sig så mycket som möjligt av granskningen och avgiften i samband med förhandsgranskningen när bolaget därefter ansöker om godkännande.

Definitioner

Finansinspektionens ställningstagande: Definitionen av Solvens 2-regelverket ska anknyta till Solvens 2-direktivet och de genomförandebestämmelser och riktlinjer och rekommendationer som antas med stöd av direktivet.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: I huvudsak inga invändningar men Försäkringsförbundet påpekar att definitionen inte bör innebära att företagen måste tillämpa hela Solvens 2-regelverket i förtid eller tillämpa nivå 3-regler som riktar sig till tillsynsmyndigheterna.

Finansinspektionens skäl: Genomförandebestämmelserna på nivå 2 samt riktlinjer och rekommendationer på nivå 3 kommer sannolikt få stor betydelse för den praktiska tillämpningen av solvenskapitalkravet. Därmed måste förhandsgranskningen omfatta dessa regler. I annat fall blir skillnaden mellan förhandsgranskning och godkännandeprocessen alltför stor. Föreskrifterna innebär att ett företag måste visa att det kommer att kunna uppfylla de krav som kommer att gälla enligt Solvens 2-regelverket för företagets användning av en intern modell. Förhandsgranskningen innebär emellertid inte att företaget behöver uppfylla dessa krav i förtid eller tillämpa bestämmelser i Solvens 2-regelverket som riktar sig enbart till tillsynsmyndigheterna.

3.2 2 kap. Begäran om förhandsgranskning

Vad en begäran ska innehålla

Finansinspektionens ställningstagande: Ett företag som begär förhandsgranskning ska tillhandahålla den dokumentation och de upplysningar som Finansinspektionen behöver för att utföra förhandsgranskningen. Företaget ska även lämna kompletterande information om Finansinspektionen begär det.

Remisspromemorian: Innehöll huvudsakligen samma förslag.

Remissinstanserna: I huvudsak inga invändningar, men Försäkringsförbundet anser att vissa av bestämmelserna bör förtydligas och preciseras för att göra det lättare för företagen att förstå vilken information som de ska lämna.

Finansinspektionens skäl: Det är företaget som begär förhandsgranskning som ansvarar för utformningen av sin föreslagna interna modell. Den interna modellen ska vara anpassad till företagets individuella riskprofil. Därmed är det företaget som måste utforma dokumentationen om den interna modellen och lämna de upplysningar som behövs för att Finansinspektionen ska kunna förstå och bedöma den interna modellen i förhållande till bolagets verksamhet. Jämfört med remissförslaget har några av bestämmelserna precisrats och förtydligats i enlighet med Försäkringsförbundets synpunkter.

Formulär och instruktioner

Finansinspektionens ställningstagande: Det införs allmänna råd om att företagen bör använda de formulär och instruktioner som Finansinspektionen tillhandahåller för förhandsgranskningen.

Remisspromemorian: Innehöll samma förslag.

Remissinstanserna: Försäkringsförbundet anser att dessa allmänna råd borde utgå eftersom det är oklart vad formulären och instruktionerna kommer att innehålla.

Finansinspektionens skäl: Finansinspektionen avser att utforma skriftliga formulär och instruktioner som ytterligare stöd och vägledning för företagen vid förhandsgranskningen. Formulären kan utvecklas och anpassas i takt med att Solvens 2-regelverket utvecklas. Användningen av blanketter och instruktioner kommer också att innebära att förhandsgranskningen blir mer enhetlig för olika företag, vilket gör processen mer effektiv och mindre tidskrävande överlag. De allmänna råden innebär också att det inte blir tvingande för företagen att använda formulären eller instruktionerna, t.ex. om de inte uppfattas som relevanta i ett visst fall. Därmed utgör de allmänna råden ingen belastning för företagen.

3.3 3 kap. Grunder för Finansinspektionens bedömning

Vilka krav ska företagen uppfylla?

Finansinspektionens ställningstagande: För att Finansinspektionen ska kunna fatta beslut om att en föreslagen intern modell är tillförlitlig ska det företag som har begärt förhandsgranskning visa att det och andra företag som omfattas av begäran kommer att klara av att uppfylla alla krav som kommer att gälla enligt Solvens 2-regelverket för att använda den interna modellen.

Remisspromemorian: Innehöll huvudsakligen samma förslag.

Remissinstanserna: I huvudsak inga invändningar, men Försäkringsförbundet anser att det blir för betungande för företagen att visa att kraven kan uppfyllas. Förbundet menar att det bör räcka att företagen visar att de sannolikt kan uppfylla kraven. Vidare anser förbundet att det tydligare bör framgå vem reglerna riktar sig till och vid vilken tidpunkt som Finansinspektionens bedömning ska ske.

Finansinspektionens skäl: Eftersom förhandsgranskningen avser företag som har för avsikt att använda en egen intern modell i stället för standardformeln, måste bördan för att visa att kraven är uppfyllda vila på företaget. Kravet avser inte ett formellt beviskrav i processrättslig mening, utan snarare att företaget ansvarar för att demonstrera att det kan uppfylla de krav som gäller för utformningen och tillämpningen av interna modeller. Däremot skulle det inte vara tillräckligt att företaget visar att det sannolikt kan uppfylla kraven, eftersom det skulle lämna ett alltför stort utrymme för osäkerhet. Med en stor osäkerhet i bedömningen skulle förhandsgranskningen inte vara till någon större nytta för den formella godkännandeprocessen. Finansinspektionen kommer dock inte att kräva full visshet om att företaget kommer att uppfylla alla krav. En förhandsgranskning innebär i stället att Finansinspektionen gör en prognos om huruvida kraven kommer att uppfyllas vid ett senare tillfälle. I enlighet med Försäkringsförbundets övriga synpunkter förtydligas reglerna något jämfört med remissförslaget.

Vilka bedömningsgrunder ingår i beslutet?

Finansinspektionens ställningstagande: Föreskrifterna innehåller en förteckning över de allmänna bedömningsgrunder som framgår av Solvens 2-direktivet avseende interna modeller och solvenskapitalkrav.

Remisspromemorian: Innehöll huvudsakligen samma förslag.

Remissinstanserna: I huvudsak inga invändningar men Försäkringsförbundet anser att det bör förtydligas vem som bestämmelsen riktar sig till och att några av bedömningsgrunderna i förteckningen bör justeras. Vidare bör artikelhänvisningar till Solvens 2-direktivet införas i föreskrifterna. Förbundet anser också att de förklaringar som lämnats i remisspromemorian bör förtydligas i några avseenden.

Finansinspektionens skäl: Det bör vara av stort värde för företagen att föreskrifterna anger de huvudsakliga bedömningsgrunder som förhandsgranskningen kommer att innebära. Det kommer att underlätta för företagen när de bedömer vilket underlag som de behöver lämna till Finansinspektionen. Det ökar också förutsebarheten i Finansinspektionens förhandsgranskning. Förteckningen över bedömningsgrunder bygger på Solvens 2-direktivets väsentliga principer för interna modeller och solvenskapitalkrav och motsvarar även CEIOPS rekommendationer. Bedömningsgrunderna förklaras mer utförligt i följande avsnitt 3.4. Finansinspektionen har även delvis justerat föreskrifterna och den förklarande texten i denna promemoria och har därmed beaktat några av Försäkringsförbundets synpunkter.

3.4 Förteckningen med bedömningsgrunder i 3 kap. 3 §

Föreskrifterna innehåller i 3 kap. 3 § en översiktlig sammanställning av de bedömningsgrunder som kan ingå i en förhandsgranskning. Sammanställningen får inte uppfattas som uttömmande eller slutgiltig eftersom bedömningskriterierna kan komma att utvecklas genom detaljregleringen på nivå 2 och 3. Ytterligare bedömningsgrunder kan alltså tillkomma, samtidigt som vissa angivna bedömningsgrunder eventuellt inte tillämpas i enskilda fall, t.ex. vid förhandsgranskning av partiella interna modeller.

Granskningen av de olika bedömningsgrunderna som anges i föreskrifterna kommer inte att kunna ske fristående från varandra. De olika förhållanden som avses med bedömningsgrunderna påverkar och kan i viss omfattning överlappa varandra. Finansinspektionens bedömning kommer därför att omfatta såväl detaljerade delbedömningar som mer övergripande helhetsbedömningar av hur väl förberedda som de företag som begär granskning är för att kunna ansöka om godkännande av en intern modell och att uppfylla kraven i samband med detta.

Nedan följer generella förklaringar av de bedömningsgrunder som anges i Finansinspektionens föreskrifter. Punktangivelserna avser motsvarande punkter i

3 kap. 3 § i Finansinspektionens föreskrifter och artikelhänvisningarna avser Solvens 2-direktivet.

3.4.1 Punkt 1 – Granskning av riskmodeller och riskhantering

Finansinspektionens granskning av företagets olika risktyper kommer främst att innebära en granskning av de delar av den interna modellen som omfattar riskerna och en bedömning av hur väl företaget identifierar, mäter, övervakar, hanterar och rapporterar risker. Särskild vikt kommer att läggas vid hur väl företaget mäter sina risker, eftersom det kommer att ha stor inverkan på resultatet av beräkningen av SCR. Det kommer även att läggas stor vikt vid hur väl varje risktyp var för sig är anpassad till företagets egen risk- och solvensanalys, ERSA (eng. ORSA).

Några av punkterna på listan motsvarar de risker solvenskapitalkravet ska täcka enligt artikel 101. Men interna modeller behöver inte nödvändigtvis använda den riskkategoriseringen. Artikel 112.2 ger företagen vissa möjligheter att inkludera även andra risker eller använda andra riskkategorier. Finansinspektionen avser därför att, i tillägg eller tillsammans med direktivets riskkategorier, granska företagens interna modeller baserat på alternativa riskkategoriseringar.

Ifråga om diversifieringseffekter får företagen exempelvis, inom sina interna modeller, beakta inbördes beroenden inom och mellan riskkategorier, förutsatt att det system som används för att mäta dessa diversifieringseffekter är relevanta.

Finansinspektionen har valt att i de nya föreskrifterna ange de risktyper som ofta kan antas ha särskilt stor påverkan på företagen. Risktyperna behandlas bland annat i artikel 105 och definieras även i artikel 13 i Solvens 2-direktivet (se artikelhänvisningarna nedan).

a) *Kreditrisk*

Med kreditrisk avses risk för förlust eller försämring av den finansiella ställningen till följd av svängningar i kreditvärdigheten hos emittenter, motparter och gäldenärer mot vilka försäkrings- eller återförsäkringsföretag är exponerade i form av motparts- eller spreadrisker eller koncentrationer av marknadsrisker (artikel 13.32).

Kreditrisk är en av de risker som solvenskapitalet ska täcka enligt artikel 101.

b) *Marknadsrisk inklusive ekonomiska scenariogeneratorer*

Med marknadsrisk avses risk för förlust eller försämring av den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av svängningar i nivå eller volatiliteten avseende marknadspriserna för tillgångar, skulder och finansiella instrument (artikel 13.31).

Interna modeller kan innehålla moduler som redovisar olika ekonomiska scenarier, s.k. ekonomiska scenariogeneratorer (ESG), t.ex. olika möjliga ränteutfall. Om företagen använder sådana scenariogeneratorer så ska även dessa redovisas.

Marknadsrisk är en av de risker som solvenskapitalet ska täcka enligt artikel 101.

c) *Operativ risk*

Med operativ risk avses risk för förlust till följd av att interna rutiner har visat sig otillräckliga eller fallerat, orsakat av t.ex. personal eller system eller av externa händelser (artikel 13.33).

Operativ risk är en av de risker som solvenskapitalet ska täcka enligt artikel 101.

d) *Likviditetsrisk*

Med likviditetsrisk avses risk för att försäkrings- och återförsäkringsföretag inte kan avyttra placeringar och andra tillgångar för att uppfylla sina finansiella åtaganden när de förfaller till betalning (artikel 13.34).

Artikel 112.2 ger företagen vissa möjligheter att inkludera även andra risker, eller använda andra riskkategorier varför likviditetsrisk är en sådan alternativ riskkategorisering som kan komma att inkluderas i Finansinspektionens bedömning.

e) *Premie- och reservrisk inom skadeförsäkring*

Premie- och reservrisk inom skadeförsäkring är en teckningsrisk (artikel 13.30) och avser risk för förlust eller försämring av försäkringsförpliktelsens värde till följd av otillräckliga tariffer och antaganden om avsättningar.

Premie- och reservrisk inom skadeförsäkring är en av de risker som solvenskapitalet ska täcka enligt artikel 101.

f) *Liv- och sjukförsäkringsrisk*

Liv- och sjukförsäkringsrisk är en teckningsrisk (artikel 13.30) och avser risk för förlust eller försämring av försäkringsförpliktelsens värde till följd av otillräckliga tariffer och antaganden om avsättningar.

Liv- och sjukförsäkringsrisk är en av de risker som solvenskapitalet ska täcka enligt artikel 101.

g) *Katastrofrisk och katastrofmodeller*

Katastrofrisk beskrivs i artikel 105.3 andra stycket g) i Solvens 2-direktivet och utgör en del av teckningsrisken. Med katastrofrisk avses risk för förlust, brist eller negativ förändring av värdet av försäkringsskulderna till följd av väsentlig osäkerhet i prissättnings- och avsättningsantagandena i fråga om extrema eller onormala händelser.

Katastrofmodeller kan vara en del av hanteringen av katastrofrisken. Företagen kan ofta tänkas ha en särskild extern modell för katastrofer, men liksom för ekonomiska scenariogeneratorer är detta inte givet. När katastrofmodeller ingår i den interna modellen ska dessa beskrivas.

Artikel 112.2 ger företagen vissa möjligheter att inkludera även andra risker, eller använda andra riskkategorier varför katastrofrisk och katastrofmodeller är en sådan alternativ riskkategorisering som kan komma att inkluderas i Finansinspektionens bedömning.

h) *Avgiven återförsäkring och andra riskreduceringstekniker*

Återförsäkring kan användas för att överföra risker till en annan part, se artikel 131.6 i Solvens 2-direktivet. Men återförsäkring kan också ge upphov till egna risker, såsom t.ex. valuta- och motpartsrisker. När återförsäkring, eller andra riskreduceringstekniker, används ska de tillhörande riskerna beskrivas.

Artikel 121 ger möjligheter att även beakta effekterna av riskreduceringstekniker. Artikel 112.2 ger företagen vissa möjligheter att inkludera även andra risker, eller använda andra riskkategorier varför risker relaterade till återförsäkring och andra riskreduceringstekniker är en sådan alternativ riskkategorisering som kan komma att inkluderas i Finansinspektionens bedömning.

i) *Externa modeller och data*

I samband med förhandsgranskningen kommer Finansinspektionen att särskilt granska sådana delar av den interna modellen som härrör från externa parter. Detta kan exempelvis gälla modeller för marknads- eller katastrofrisker.

Riskmodellerna och data får vara externa enligt artikel 126. Därför kommer Finansinspektionen även beakta sådana riskmodeller.

j) *Placeringsrisk*

Med placeringsrisk avses modeller för risker relaterade till företagets aktiva risktagande på kapitalmarknaderna.

Artikel 112.2 ger företagen vissa möjligheter att inkludera även andra risker, eller använda andra riskkategorier varför placeringsrisk är en sådan alternativ

riskkategorisering som kan komma att inkluderas i Finansinspektionens bedömning.

3.4.2 Punkt 2 – Uppfyllelse av vissa krav och normer enligt Solvens 2-regelverket

Som tidigare angetts innebär inte förhandsgranskningen att företaget behöver visa en färdig intern modell redan vid granskningsprocessens början. Begäran om förhandsgranskning ska dock innehålla ett utkast till fullständig dokumentation av den interna modellen i det stadium som den befinner sig i vid tillfället för en begäran. Förslag till en intern modell måste också omfatta alla områden som den interna modellen slutligen ska omfatta. Det går alltså inte att börja förhandsgranska förslag till interna modeller som saknar väsentliga beståndsdelar. En viktig del av förhandsgranskningen är att Finansinspektionen ska kunna bedöma hur väl den föreslagna modellen uppfyller vissa allmänna krav enligt Solvens 2-regelverket.

De krav som Finansinspektionen främst kommer att titta närmare på i detta avseende listas och förklaras i korthet nedan. Det är dock viktigt att än en gång betona att kraven kan komma att omdefinieras allteftersom ytterligare regler införs på nivå 2 och 3. Vad som nedan anges är därför endast tänkt att ge en uppskattning av vad Finansinspektionens granskning kan tänkas komma att innebära.

a) *Användningkrav*

Krav på användning av en intern modell avser det som framgår av artikel 120 i Solvens 2-direktivet. Företagen ska kunna visa att den interna modellen kommer att användas i stor utsträckning och ha en viktig funktion att fylla för deras företagsstyrningssystem. Företagen ska också visa att de genomför beräkningar av SCR med hjälp av den interna modellen så ofta att det står i proportion till det som företagen i övrigt använder modellen för.

b) *Statistisk kvalitet*

Med statistisk kvalitet avses de krav på beräkningsmetoder och uppgiftshandling som anges i artikel 121 i Solvens 2-direktivet. Dessa krav innebär bland annat att de metoder som företagen använder för att beräkna den prognostiserade sannolikhetsfördelningen ska bygga på lämpliga, tillämpliga och relevanta försäkringsmatematiska och statistiska tekniker och även i övrigt vara förenliga med de metoder som används för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna. Metoderna ska vidare bygga på trovärdiga, aktuella och realistiska antaganden och det är viktigt att företagen kan motivera de antaganden som ligger till grund för användandet.

Uppgifterna som används för den interna modellen ska vara korrekta, fullständiga, aktuella och relevanta. Sammanställningen av data som används får inte vara äldre än ett år.

Oberoende av vilken beräkningsmetod som används ska den interna modellens förmåga att rangordna risker vara tillräckligt bra för att företaget ska välja att använda den i stor utsträckning. Modellen kan då fylla en viktig funktion inom företagets företagsstyrningssystem, särskilt ifråga om företagets riskhanteringssystem och beslutsprocesser.

Bolagen får i sina interna modeller fullt ut ta hänsyn till effekterna av riskreduceringstekniker, förutsatt att kreditrisken och andra risker som är förenade med riskreduceringstekniker beaktas i tillräcklig utsträckning i dessa modeller.

Finansinspektionens förhandsgranskning av riskreduceringsteknikerna kommer att innebära en övergripande granskning av att kraven på metoderna för riskreducering är uppfyllda. Särskild vikt kommer då att läggas vid granskning av de metoder som inte är återförsäkring, eftersom dessa redan täcks av tidigare uppgivna bedömningsgrunder.

c) *Kalibrering*

Med kalibrering avses de regler som följer av artikel 122 i Solvens 2-direktivet. Dessa avser huvudsakligen kraven vid användning av andra riskmått och tidsperioder än de som anges i artikel 101.3 för att SCR ska få en skyddsnivå som är likvärdig med den som anges i denna artikel, dvs. en Value-at-Risk-percentil för kapitalbasen som innebär en konfidensnivå på 99,5 procent för en ettårsperiod.¹¹

d) *Resultatanalys*

Med resultatanalys avses företagets skyldighet enligt artikel 123 i Solvens 2-direktivet att utvärdera orsakerna och källorna till de vinster och förluster som har gjorts inom varje affärsenhet. Företagen ska även visa att den kategorisering av riskerna som har valts för den interna modellen förklarar orsakerna och källorna till vinsterna och förlusterna. Riskkategoriseringen och härledningen av vinsterna och förlusterna ska även stå i proportion till varje företags riskprofil.

e) *Validering*

Med validering avses de processer som företagen, enligt artikel 124 i Solvens 2-direktivet, ska driva för att regelbundet validera de interna modellerna. Företagen ska i samband med detta övervaka hur modellen fungerar, kontrollera att modellspecifikationen löpande är lämplig och testa resultaten mot de faktiska utfallen.

---

¹¹ Value-at-Risk på 99,5 procent innebär att risken för obestånd i rörelsen under ettårsperioden är 0,5 procent.

f) *Dokumentation*

Dokumentation avser kraven enligt artikel 125 i Solvens 2-direktivet på att företagen ska dokumentera utformningen av sina interna modeller. Dokumentationen ska bl.a. visa att de interna modellerna uppfyller kraven enligt artiklarna 120–124 i Solvens 2-direktivet. Dokumentationen ska ge en detaljerad översikt över den teori, de antaganden och den matematiska och empiriska grund som har lett fram till den interna modellens utformning. Dokumentationen ska särskilt ange under vilka omständigheter som den interna modellen inte fungerar effektivt. Även alla förändringar som genomförs av den interna modellen över tiden ska framgå av dokumentationen.

3.4.3 Punkt 3 – Resultat av beräkningar och annan information

För att dels förstå företagets interna modell, dels verifiera att krav på t.ex. validering är uppfyllda är det viktigt att även granska utfallet av beräkningarna och den analys som hör till den. Kapitalberäkningar utgör därför ett viktigt underlag för Finansinspektionens förhandsgranskning. En jämförelse mellan standardformeln och den interna modellen skapar exempelvis bättre underlag både för Finansinspektionen och för företagen att avgöra hur och på vilket sätt de interna modellerna bör utformas. Vidare ger deltagande i konsekvensstudierna QIS 4 och QIS 5¹² företagen ytterligare förståelse för konsekvenserna av beräkning enligt standardformeln för både bolagets solvens och interna processer. Detta bidrar till en bättre förståelse för hur och på vilket sätt den interna modellen bättre kan svara mot det enskilda företagets riskprofil och behov.

a) *Standardformeln och den interna modellen*

Som en del av begäran om förhandsgranskning av en intern modell ska företagen ge in en beräkning av SCR enligt standardformeln, gärna baserad på QIS 5. Denna beräkning utgör en viktig del av jämförelsematerialet vid granskningen av interna modeller. Detta gäller för såväl fullständiga som partiella interna modeller. Vid granskningen av partiella interna modeller är jämförelsen med standardformeln särskilt viktig för bedömningen av den valda begränsningen.

b) *Beroenden, inklusive aggregering och diversifiering*

Denna bedömningsgrund, reglerad i artikel 121.5 i Solvens 2-direktivet, avser hur företagen kombinerar olika riskmått för att få fram övergripande riskmått, särskilt det sammantagna SCR. För partiella interna modeller inkluderar denna bedömning metoden för att kombinera standardformeln med den partiella interna modellen.

---

¹² De fjärde och femte konsekvensstudierna (Quantitative Impact Study) av utfallet av standardformeln för att beräkna solvenskapitalkrav enligt Solvens 2-direktivet, som ordnas av EU-kommissionen och CEIOPS.

c) *Utdata och känslighetsanalys*

Utdata och känslighetsanalys avser en detaljerad granskning av de resultat som den interna modellens beräkningsmotor levererar och analyser av hur dessa resultat förändras när indata förändras. Granskingen sker enligt de principer som anges i artiklarna 121 och 124, om statistiska kvalitetsnormer och valideringsnormer, i Solvens 2-direktivet.

d) *Konsekvensanalyser*

Konsekvensanalyser är t.ex. undersökningar såsom tidigare nämnda konsekvensstudier, närmast QIS 5. Mer generellt kan det även vara företagets egna konsekvensanalyser eller andra analyser av konsekvenser av Solvens 2.

De kvalitativa och kvantitativa utfallen av konsekvensanalyser utgör väsentlig information för att bedöma inte bara hur företagets beräkningar enligt standardformeln kommer att se ut, utan ger även information om värdering, interna modeller, kapitalbasen och gruppfrågor.

Det är för att företagen ska slippa utföra dubbelarbete som Finansinspektionen avser att beakta relevanta konsekvensanalyser som företagen tagit fram för andra syften, t.ex. QIS 5. Företag som inte deltagit i det formella QIS5-testet men som vill få interna modeller förhandsgranskade kan använda sina egna konsekvensanalyser eller motsvarande analyser av konsekvenserna av Solvens 2.

e) *Kapitalbasen*

SCR ska kalibreras så att det säkerställs att alla kvantifierbara risker som försäkrings- eller återförsäkringsföretaget är exponerat för beaktas. Det ska motsvara percentilen Value-at-Risk för kapitalbasen hos försäkringsföretaget med konfidensnivån 99,5 procent för en ettårsperiod (artikel 101).

Därmed kommer Finansinspektionen även under förhandsgranskningen av en intern modell att granska företagets kapitalbas och företagets egen ERSA för att kunna bedöma om försäkringsbolagets system för att identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera risker är lämpliga och om den interna modellen enligt artikel 112.5 kommer att uppfylla de krav som framgår av artikel 120–125.

3.4.4 Punkt 4 – Företagsstyrning och riskhantering

Tillsynsmyndigheterna ska ge sitt godkännande endast om de har förvässat sig om att försäkrings- eller återförsäkringsföretagets system för att identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera risker är lämpliga. Företagen måste därför kunna visa att de upprättat nödvändiga och effektiva strategier, processer och rapporteringsrutiner för detta.

Solvens 2-direktivet uppställer vidare krav på att försäkringsföretag ska visa att deras interna modell kommer att användas i stor utsträckning och att den har en viktig uppgift att fylla när det gäller företagets företagsstyrningssystem. Detta gäller särskilt för företagets riskhanteringssystem. Företagens egen risk- och solvensanalys (ERSA) har en väsentlig roll i detta sammanhang eftersom det krävs att företagets ledning och ägare har adekvat insikt om dels den metod som företaget avser att tillämpa för att beräkna SCR, dels hur metoden används i företagsstyrningen.

Företagsstyrning och riskhantering utgör således en viktig del av Finansinspektionens granskning.

a) *Egen risk- och solvensanalys (ERSA)*

Enligt artikel 45 i Solvens 2-direktivet ska varje företag, som en del av sitt riskhanteringssystem, genomföra en egen ERSA.

Den egna risk- och solvensbedömningen är viktig eftersom den ska ingå som en integrerad del i företagets affärsstrategi och konsekvent beaktas vid företagets strategiska beslut. För ett företag som använder en intern modell för att beräkna SCR bör policyn för den egna risk- och solvensbedömningen innehålla en beskrivning av den interna modellens roll i systemet för riskhantering och särskilt i den integrerade hanteringen av risker och kapitalbehov. I företagets egen risk- och solvensbedömningen kan den interna modellen mycket väl ha andra syften än i beräkningen av SCR och detta kan påverka solvenssituationen, strategin eller riskhanteringen.

En intern modell är ett viktigt verktyg i den egna risk- och solvensbedömningen och bidrar till att kraven i Solvens 2-regelverket på den egna risk- och solvensbedömningen uppfylls. Men det omvända gäller också: att använda den interna modellen i den egna risk- och solvensbedömningen kan också vara ett sätt att uppfylla användningskravet enligt artikel 120. Vad den egna risk- och solvensbedömningen ska innehålla i övrigt framgår av ovannämnda artikel 45.

Av artikel 112.5 följer därför att Finansinspektionen även måste bedöma lämpligheten av företagets egen risk- och solvensbedömning.

b) *Modellens omfattning och struktur*

Det är mycket viktigt att företagen noggrant beskriver och dokumenterar den interna modellens omfattning och struktur enligt de principer som anges i artiklarna 112 och 113 i Solvens 2-direktivet. Detta krävs för att uppfylla dokumentationskraven i direktivets artikel 125 och utgör ett viktigt stöd för Finansinspektionens bedömning av övriga frågor om den interna modellen. Eftersom interna modeller kan vara antingen fullständiga eller partiella är det mycket viktigt att tydliggöra detta genom att beskriva omfattningen och strukturen hos den interna modellen.

c) *Gruppfrågor*

Artiklarna 230 och 231 ger möjligheter att ansöka om godkännande att beräkna solvenskapitalkravet på gruppnivå.

För försäkringsgrupper är det därför mycket viktigt att det framgår hur koncernstrukturen ser ut och i vilken omfattning som den interna modellen kommer att användas av företagen inom gruppen.

d) *Riskhantering och styrning av modeller*

En förutsättning för godkännande, som anges i artikel 112.5 i Solvens 2-direktivet, är att företag som önskar tillämpa interna modeller har lämpliga system för att mäta, övervaka, hantera och rapportera risker.

e) *Styrelsens och ledningens ansvar och roll*

Enligt artikel 120 har företagets förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan en central funktion vid utformningen och tillämpningen av interna modeller. Dessa organ har dels ett övergripande ansvar för företagets förvaltning och organisation, dels ansvar för flera av kraven avseende interna modeller enligt Solvens 2-direktivet. Bland annat ställs det krav på att organen ska ha tillräcklig insikt om den interna modellen. Finansinspektionens förhandsgranskning kommer därför att omfatta dessa organs ansvar och roll.

f) *Uppdragsavtal*

Finansinspektionen kommer särskilt att granska om företagen avser att lägga ut vissa funktioner med inverkan på interna modeller på externa parter, t.ex. enligt artikel 126. Denna granskning avser särskilt kraven enligt artikel 49 i Solvens 2-direktivet, avseende externa uppdragsavtal för kritiska eller viktiga operativa funktioner eller verksamheter.

g) *Extern eller oberoende granskning*

Vid förhandsgranskningen kommer Finansinspektionen att särskilt granska och beakta om företagen har låtit en extern eller oberoende part utföra en granskning av den föreslagna interna modellen. Det kan även komma att bli ett krav på att bifoga en oberoende valideringsrapport (enligt artikel 124) i ansökan enligt artikel 112 och 113 vid genomförandet av Solvens 2-regelverket.

h) *Styrdokument för ändring av modellen*

Företag som avser att tillämpa en intern modell måste, enligt artikel 115 i Solvens 2-direktivet, upprätta styrdokument som behandlar hur förändringar i den interna modellen får genomföras. Styrdokumentet ska bland annat ange vad som utgör mindre eller större förändringar av den interna modellen. För större förändringar av godkända interna modeller kommer det att krävas ett nytt för-

handsgodkännande av Finansinspektionen. För mindre förändringar som sker i enlighet med godkända styrdokument krävs det inte Finansinspektionens förhandsgodkännande, vilket innebär att denna gränsdragning blir av avgörande betydelse vid utformningen och granskningen av styrdokumenterna. Företagen måste iaktta stor omsorg vid utformningen av styrdokumenterna eftersom även förändringar av styrdokumenterna kommer att kräva förhandsgodkännande av Finansinspektionen.

3.4.5 Anpassade krav för partiella interna modeller

Vid förhandsgranskningen av partiella interna modeller är det naturligt att bedömningsgrunderna anpassas till det begränsade tillämpningsområdet för den interna modellen. Denna princip framgår även av artikel 112.3 (andra stycket) i Solvens 2-direktivet, med avseende på den formella godkännandeprocessen.

4 Konsekvenser av föreskrifterna

4.1 Sammanfattning

Sammanfattningsvis bedömer Finansinspektionen att ett val att genomgå förhandsgranskning skulle kunna medföra märkbara kostnader och bördor, både för de företag som begär granskning och för Finansinspektionen. För företagen finns emellertid möjligheten att avstå från begäran om den bedöms som alltför betungande. För Finansinspektionen finns en möjlighet att ta ut avgifter för täcka kostnader och resursbehov.

Den övergripande och flexibla utformningen av föreskrifterna innebär att bedömningsgrunderna kan anpassas till verksamheten hos de företag som begär granskning och deras valda interna modeller. Därigenom bör företagen som begär granskning inte behöva utföra sådana arbetsmoment som går utöver vad som följer av den lagstadgade förhandsgranskningen eller av den allmänna anpassningen till Solvens 2-regelverket.

Därmed anser Finansinspektionen att det finns balans mellan företagets kostnader och den nytta de får av att delta i förhandsgranskningsprocessen.

4.2 Motiv och överväganden

4.2.1 Allmänna överväganden

På grund av att förhandsgranskningsprocessen kommer att bli krävande för alla inblandade parter har Finansinspektionen bedömt att det är lämpligt att utnyttja bemyndigandet att utfärda bindande föreskrifter om grunderna för förhandsgranskningen.

Eftersom endast principerna för beräkning av solvenskapitalkrav och utformning, godkännande och tillämpning av interna modeller ännu har fastställts, har Finansinspektionen bedömt att det är lämpligt att utforma föreskrifterna som ett

övergripande ramverk. Syftet är att föreskrifterna dels ska ge tillräcklig vägledning för att företagen som begär granskning ska kunna sammanställa en användbar begäran om förhandsgranskning, dels ska innehålla tillräcklig flexibilitet för att anpassas till olika företags förhållanden och även till den utveckling av Solvens 2-regelverket som kan antas ske innan det slutliga genomförandet i svensk rätt.

Förhandsgranskning kommer även att kunna ske efter att Solvens 2-direktivet har genomförts i svensk rätt. Företag kan ju använda sig av standardformeln för att beräkna SCR under en period för att sedan vilja införa en intern modell. Föreskrifternas generella utformning innebär att de skulle kunna tillämpas även efter genomförandet av Solvens 2-regelverket. Det kan emellertid finnas anledning att revidera föreskrifterna i samband med detta eller att exempelvis införliva dem med eventuella regler om formellt godkännande av interna modeller.

Det är särskilt viktigt att påpeka att förhandsgranskningen inte innebär några direkta rättsverkningar för företaget, såsom en skyldighet att uppfylla kraven i Solvens 2-direktivet innan de blir gällande i svensk rätt.

4.3 Jämförelse med Basel 2

Föreskrifterna har baserats på de erfarenheter som Finansinspektionen fick vid genomförandet av Basel 2 (kapitaltäckningsregler för banker och värdepappersinstitut).

I samband med arbetet att införa Basel 2 fanns liknande tids- och resursproblem för granskning av företagens interna metoder. Även vid den tidpunkten klarades granskningsproblemen av genom en process med ett förberedande steg. De bedömningskriterier som skulle gälla framgick av föreskrifter från Finansinspektionen.¹³

Finansinspektionens föreskrifter om förhandsgranskning av interna modeller kan emellertid inte få en lika detaljerad utformning som föreskrifterna om det förberedande steget för Basel 2. Detta beror på att de tekniska riktlinjerna ännu inte är fastställda och i vart fall kan antas förändras över tiden i takt med att genomförandet av Solvens 2-regelverket närmar sig.

4.4 Tillämpningsområde

Föreskrifterna gäller för svenska försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och understödsföreningar. Förhandsgranskningen kan även omfatta utländska försäkringsgivare som ingår i en försäkringsgrupp som står under svensk grupp tillsyn, om begäran om granskning görs av ett eller flera svenska företag i gruppen. Företagen kan omfattas av förhandsgranskning individuellt eller i grupp. Gruppbegäran kan avse en intern modell som bara ska tillämpas

---

¹³ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:20) om intern riskklassificering; (upphävda).

på gruppnivå, en intern modell som ska tillämpas av flera företag inom gruppen, eller en kombination av de båda fallen.

Det är ännu inte fastställt att understödsföreningar kommer att omfattas av Solvens 2-regelverket. Det finns dock en möjlighet att understödsföreningar som bedriver tjänstepensionsverksamhet, s.k. tjänstepensionskassor, kan komma att omfattas. Detta är en fråga som slutligen kommer att avgöras i samband med genomförandet av Solvens 2-regelverket i svensk rätt. Eftersom det finns en möjlighet att tjänstepensionskassorna kan komma att omfattas av Solvens 2-regelverket, har det bedömts som rimligt att även ge dem möjligheten att begära förhandsgranskning, som i alla händelser är frivilligt.

4.5 Behov av följdändringar i andra regelverk

Möjligheten att begära förhandsgranskning av interna modeller är fristående i förhållande till nu gällande försäkringsrörelse regler. Till dess att Solvens 2-regelverket genomförs sker förhandsgranskningen till stor del enligt regler som ännu inte är gällande rätt. Därmed kommer det inte behövas några förändringar av andra författningar i samband med att föreskrifterna träder ikraft.¹⁴

4.6 Inrapporteringskrav

Föreskrifterna bedöms inte ha någon inverkan på företagens skyldighet att rapportera till Finansinspektionen, eftersom denna regleras av gällande försäkringsrörelse regler. Något behov av ändringar i rapporteringskraven finns därför inte.¹⁵

4.7 Behov av ändringar i föreskrifterna framöver

4.7.1 Ny försäkringsrörelselag

Ett lagstiftningsarbete pågår om en ny försäkringsrörelselag. Enligt det aktuella förslaget kommer en ny typ av försäkringsföretag att införas i försäkringsrörelselagen, nämligen försäkringsföreningar som kommer att kunna meddela all slags direkt liv- eller skadeförsäkring. Avsikten är att den nya försäkringsrörelselagen ska träda ikraft under första halvåret 2011. Därmed kan det uppstå behov av att göra nödvändiga följdändringar i föreskrifterna i samband med den nya försäkringsrörelselagens ikraftträdande.

4.7.2 Solvens 2-regelverket

Föreskrifterna har fått en relativt övergripande utformning, bland annat för att omfatta en framtida utveckling av Solvens 2-direktivet. I takt med att direktivet

¹⁴ Detta ställningstagande kan behöva revideras i takt med att genomförandeåtgärderna för Solvens 2-regelverket tar form under de kommande åren.

¹⁵ De företag som begär förhandsgranskning kommer emellertid att behöva utveckla nya processer för att generera och rapportera solvensuppgifter, men det uppstår ingen skyldighet att genomföra dessa gentemot Finansinspektionen bara på grund av förhandsgranskningen.

utvecklas på nivå 2 och 3 och att genomförandeåtgärder vidtas i Sverige skulle det kunna uppstå behov av att även ändra föreskrifterna. Detta gäller även om förändringar genomförs på nivå 1, tex. genom det föreslagna s.k. Omnibus 2-direktivet. Detta är något som Finansinspektionen får utvärdera när anledning föreligger.

4.8 Kostnader och administrativ börda

4.8.1 Allmänt

Företagens resurskrav vid förhandsgranskning kommer delvis att bero av storleken och omfattningen av företagen och deras verksamhet. Ju större och mer komplexa verksamheter, desto mer krävande kan utformningen och förhandsgranskningen av interna modeller komma att bli.

Vissa av resurskraven i samband med en förhandsgranskning är en oundviklig följd av företagens allmänna åtgärder för att anpassa sig till Solvens 2-regelverket. Därmed har de inget direkt samband med förhandsgranskningen av interna modeller. De övriga kostnader och resurskrav som beror på förhandsgranskningen blir frivilliga för företagen, eftersom det är frivilligt att begära förhandsgranskning.

Näringslivets regelnämnd (NNR) ifrågasätter om företagen kan avstå från förhandsgranskning eftersom det då kan bli svårare för företagen att få en intern modell godkänd, se nedan under avsnitt 4.8.4.

Finansinspektionen erinrar om att den formella godkännande processen är en konsekvens av att ett företag väljer att använda en intern modell istället för standardformeln. Förhandsgranskningen tillkommer då som ytterligare ett frivilligt moment för det företag som avser att tillämpa en intern modell. Företag som anser att godkännandeprocessen eller förhandsgranskningen är alltför betydande kan alltså välja att använda standardformeln eller att utveckla sin egen ansökan om godkännande av intern modell utan medverkan av Finansinspektionen.

Den övergripande och flexibla utformningen av föreskrifterna innebär också att företagen inte kommer att tvingas att utföra arbetsmoment eller genomgå granskningsmoment som inte är relevanta för verksamheten eller den valda interna modellen. Föreskrifternas utformning kan alltså bidra till att begränsa bördan på de företag som begär granskning.

Eftersom möjligheten till förhandsgranskning och de grundläggande förutsättningarna för förhandsgranskningen kommer att fastställas genom lag så introducerar Finansinspektionens föreskrifter ingen helt ny börda för företagen som väljer att utnyttja den lagstadgade möjligheten.

4.8.2 Avgifter

Finansinspektionens avgiftsuttag vid förhandsgranskning innebär en viktig möjlighet att täcka inspektionens kostnader för förhandsgranskningen och att exempelvis hålla den personal som krävs för att utföra arbetet.

Finansinspektionen har redan utformat förslag till avgiftsstruktur för förhandsgranskningen inom ramen för den ordinarie avgiftsrapporteringen som lämnades till regeringen den 30 september 2010.¹⁶ Avgiftsförslaget hade dessförinnan remitterats till berörda instanser den 24 augusti 2010 och behandlats vid ett remissmöte den 9 september 2010.

Avgiftsförslaget innebär att Finansinspektionen, efter att ha tagit emot en begäran om förhandsgranskning, ska uppskatta den beräknade tidsåtgången och bestämma avgiften inom ramen för inspektionens allmänna avgiftsklasser.

I skrivande stund har ett 30-tal försäkringsföretag anmält intresse för förhandsgranskning av interna modeller. Avgiftsuttaget för företagen kommer att variera beroende på komplexiteten hos företagens verksamhet och deras föreslagna interna modeller. Finansinspektionen uppskattar att det samlade avgiftsuttaget för dessa förhandsgranskningar kommer att uppgå till mellan 30 och 50 miljoner kronor.

Tidsåtgången för förhandsgranskning av de mest komplexa företagen och interna modellerna beräknas uppgå till omkring 6 000 timmar, vilket motsvarar en avgift på 6 miljoner kronor. De enklaste företagen och interna modellerna beräknas ta omkring 400 timmar i anspråk för förhandsgranskning, vilket motsvarar en avgift på 400 000 kronor. Det finns också möjlighet att antingen återbetala en del av avgiften eller att påföra en extra avgift, beroende på den faktiska tidsåtgången i ett enskilt ärende.

Finansinspektionen ser också att det finns en möjlighet för företagen att återkalla sin begäran om förhandsgranskning i det inledande skedet om inspektionens avgiftsangivelse skulle uppfattas som alltför kostsam för företaget.

Det är av stor vikt att de företag som begär, eller avser att begära förhandsgranskning, redan i ett tidigt skede lämnar tillräckliga uppgifter om omfattningen av sina föreslagna interna modeller så att Finansinspektionen kan avdela tillräckliga resurser för förhandsgranskningen. Det kan vara särskilt lämpligt att företagen kontaktar Finansinspektionen för preliminära diskussioner innan begäran om förhandsgranskning framställs. Finansinspektionen utfärdar ett allmänt råd med den innebörden.

Sveriges advokatsamfund anser att företagen inte bör belastas med en avgift i konsultationsfallen, åtminstone inte utan att företaget har samtyckt till förhandsgranskningen. Advokatsamfundet anser också att det kan finnas skäl att

¹⁶ Ett utdrag ur rapporten Avgifter hos FI 2010-09-30 finns i [bilaga 3](#). Hela rapporten finns tillgänglig på Finansinspektionens hemsida: <http://www.fi.se/Tillstand/Avgifter/>.

skjuta på avgiftsuttaget i andra fall på grund av osäkerhet i förhandsgranskningens betydelse för företagen.

Finansinspektionen anser att det är nödvändigt med avgiftsuttag även i konsultationsfallen eftersom inspektionen kommer att utföra arbete avseende ett svenskt företag som står under inspektionens tillsyn. Tillsynen kräver inte alltid samtycke av företagen och ska dessutom finansieras med avgifter från företagen. Eftersom arbetsåtgången vid förhandsgranskning är betydande så skulle det enda alternativet bli att kostnaderna för konsultationsfallen skulle belasta alla andra företag genom höjda tillsynsavgifter. Det är inte rimligt eftersom övriga företag inte har någon nytta av att ett visst företag avser att använda en intern modell. Finansinspektionen utgår också från att granskningen av den interna modellen huvudsakligen sker i det granskade företagets intresse och att företaget sannolikt kommer att samverka med såväl sina utländska gruppbolag som med Finansinspektionen i frågan. Finansinspektionen kommer inte att kunna skjuta på avgiftsuttaget för företag som tar inspektionens resurser i anspråk för förhandsgranskning.

Näringslivets regelnämnd (NNR) anser att remissförslaget saknade väsentlig information om avgifterna och därför borde utvecklas i denna del och omremitteras innan beslut.

Finansinspektionen har redan remitterat avgiftsfrågan enligt vad som framgår ovan. Det saknas därmed skäl att remittera förslaget på nytt.

4.8.3 Särskilt om mindre företag

En begäran om förhandsgranskning skulle kunna innebära en särskilt stor belastning för mindre företag. Mindre företag har ofta färre funktionärer med expertkompetens än de större företagen. Många expertfunktionärer i mindre företag kan också ha ansvar för flera väsentliga operativa områden i verksamheten, vilket innebär att de har mindre tid att lägga på exempelvis utformningen av interna modeller. Det kan innebära att små företag som vill begära förhandsgranskning av interna modeller måste anställa fler personer med expertkompetens eller anlita externa konsulter med sådan kompetens, vilket kan bli kostsamt.

Å andra sidan innebär de övergripande principerna enligt Solvens 2-direktivet att kraven på interna modeller kan anpassas till den aktuella verksamhetens omfattning och inriktning. Det kan ofta innebära att mindre företag med mindre omfattande verksamhet inte kommer att behöva uppfylla lika omfattande krav som större företag med en mer omfattande verksamhet. Detta är också i linje med direktivets proportionalitetsprincip.

Eftersom avgiftsstrukturen ska återspegla den verkliga resursåtgången för Finansinspektionen, kommer mindre företag med mer begränsad verksamhet och mindre omfattande interna modeller ofta få betala lägre avgifter än större företag.

En begäran om förhandsgranskning av interna modeller skulle således kunna utgöra en märkbar belastning på mindre företag. Eftersom begäran är frivillig är det emellertid företagets ansvar att själva uppskatta vilken kostnad och belastning som begäran innebär och att fatta beslut om en sådan begäran är praktisk möjlig eller ekonomiskt försvarbar för företaget. Finansinspektionens föreskrifter innebär således ingen obligatorisk pålaga för mindre företag. Regelverkets flexibilitet innebär också att kraven och kostnaderna anpassas till verksamhetens och den interna modellens omfattning.

4.8.4 Effektivitetsvinster

Förhandsgranskning av interna modeller kan också innebära betydande effektivitetsvinster för de företag som utnyttjar möjligheten. Genom förhandsgranskningen får företagen tillgång till en kvalificerad utvärderingsprocess i samverkan med Finansinspektionen. En framgångsrik förhandsgranskning innebär att företagen enkelt och snabbt kan ansöka om godkännande av en intern modell vid den avsedda tidpunkten. För företag som inte har genomgått en förhandsgranskning kommer det att vara svårt att lämna en fullständig ansökan och få den godkänd på lika kort tid när Solvens 2-regelverket genomförs i svensk rätt.

Bolagens åtgärder för att anpassa sig till kraven för interna modeller har många beröringspunkter med det allmänna anpassningsarbetet till Solvens 2-regelverket. Därmed kan det tänkas uppstå synergieffekter i regelanpassningen för de företag som ingår i en förhandsgranskningsprocess. Företag som framgångsrikt genomgår en förhandsgranskningsprocess kan tänkas vara bättre rustade inför genomförandet av Solvens 2-regelverket än de företag som inte har utvecklat de processer som krävs för att en intern modell ska kunna anses vara tillförlitlig.

Bilaga 1

Remissinstanser

Sveriges riksbank
 Kommerskollegium
 Riksgäldskontoret
 Skatteverket
 Premiepensionsmyndigheten
 Kammarkollegiet
 Statistiska centralbyrån
 Konkurrensverket
 Regelrådet
 Riksrevisionen
 Advokatsamfundet
 AFA Livförsäkringsaktiebolag
 AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
 AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
 Agria International Försäkring AB
 Alecta pensionsförsäkring, ömsesidigt
 Försäkringsaktiebolaget Agria (publ)
 Försäkringsaktiebolaget Avanza Pension
 Försäkringsaktiebolaget Bostadsgaranti
 Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)
 Försäkringsaktiebolaget Vattenfall
 Handelsbanken Liv Försäkringsaktiebolag
 Holmia Livförsäkring AB
 IF Livförsäkring AB
 If Skadeförsäkring AB (publ)
 Konsumenternas försäkringsbyrå
 Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag
 Livförsäkringsaktiebolaget Skandia
 Länsförsäkringar EFEL Skadeförsäkring AB
 Länsförsäkringar Fondliv
 Länsförsäkringar Grupplivförsäkrings-
 Länsförsäkringar Liv
 Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag
 Nordea Livförsäkring Sverige AB
 Näringslivets Regelnämnd
 Rådet för finansiell rapportering
 SPP Liv Fondförsäkring AB
 SPP Livförsäkring AB
 Stockholmsregionens Försäkring AB
 Swedish Pension Fund Association
 Sveland Sakförsäkringar AB
 Svenska Aktuarieföreningen
 Svenska föreningen för partsförvaltade institut för risk och pensionsplaner
 Svenska Handelskammarförbundet
 Svenskt Näringsliv
 Sveriges Försäkringsförbund

Sveriges Redovisningskonsulters förbund
Sveriges Ångfartygs Assurans Förening
TeliaSonera Försäkring AB
Tennant Försäkringsaktiebolag
Tjänstepensionsförbundet (c/o Sparinstituternas Pensionskassa)
Trygg-Hansa Försäkringsaktiebolag (publ)
Utländska försäkringsbolags förening

För kännedom:

Finansdepartementet
Justitiedepartementet

Utdrag ur Finansinspektionens rapport
Avgifter hos FI
till regeringen den 30 september 2010

(sidorna 3 – 6)

1. Tillstånd och anmälningar

Två gånger per år ska FI lämna förslag till ändringar i bestämmelserna i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen (tillståndsavgifter). Förslaget ska samrådats med Ekonomistyrningsverket (ESV) och med företrädare för berörda branschorganisationer.

Avgifterna för tillstånds- och anmälningsärenden ska täcka FI:s kostnader för denna verksamhet. Målet full kostnadstäckning ska uppnås över ett antal år.

FI lämnar följande förslag till ändringar.

Av bilaga 1 och 2 framgår de föreslagna förändringarna av förordningen. De är markerade med kursiv text och kantmarkering. Det som föreslås tas bort i respektive förordning är överstruket. I bilaga 1 och 2 har de delar i förordningen som inte berörs uteslutits. Borttagen text markeras med en streckad linje.

1.1 Nya avgifter med anledning av Solvens 2 direktivet

1.1.1 Bakgrund

Den 24 juni lämnades en proposition (2009/10:240) till riksdagen som rör granskning av interna modeller för att beräkna riskkänsligt kapitalkrav för försäkringsföretag.

Den 31 december 2012 beräknas Solvens 2 direktivet (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG, om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet [Solvens II]) implementeras i svensk rätt. Implementeringen kommer att innebära omfattande förändringar av det svenska regelverket på försäkringsområdet. I direktivet införs ett nytt riskkänsligt solvenskapitalkrav och försäkringsföretag ska ges möjlighet att räkna ut sitt solvenskapitalkrav med hjälp av interna modeller. De interna modellerna ska granskas och godkännas innan de kan användas. FI kommer att vara den myndighet som ska utföra detta. För att göra det möjligt för försäkringsföretagen att få de interna modellerna godkända i snar anslutning till att de nya reglerna träder i kraft erbjuder FI en förhandsgranskning. Granskningsarbetet, som bedöms bli omfattande, ska resultera i ett beslut om huruvida företaget uppfyller de förutsättningar som krävs för att snabbt kunna få ett godkännande av den interna modellen när den formella ansökan väl lämnas in.

I dagsläget har ett 30-tal försäkringsföretag visat intresse för att delta i förhandsgranskningen avseende interna modeller. För att hinna med

detta måste FI påbörja granskningen redan den 1 januari 2011. Enligt förslag till ändringar i försäkringsrörelselagen (1982:713) och lagen om understödsföreningar (1972:262), se proposition (2009/10:240), kan FI ta ut avgifter för dessa förhandsgranskningar efter beslut från regeringen. I denna rapport lämnas förslag till nya ärendeslag i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen med anledning av förhandsgranskningen. Se även bilaga 1.

I samband med att ett försäkringsföretag lämnar in sin ansökan om förhandsgranskning föreslås att FI ska göra en bedömning av tidsåtgången och utifrån det besluta om vilken avgiftsklass inom vissa givna intervall som är lämpligast med tanke på tidsåtgången. Se 4 a § i förordningen (2001:911). I de fall ett försäkringsföretag under prövningens gång eller därefter vill få ytterligare modeller prövade, eller utöka omfattningen på modellen, kommer prövningen att ses som ett nytt ärende. En ny bedömning av tidsåtgång kommer då att äga rum och därefter kommer ett nytt beslut om avgift att fattas.

FI kommer att göra bedömningen av tidsåtgång baserat på dels försäkringsföretagets storlek och komplexitet, dels andelen av företagets risker som företaget avser använda den interna modellen för. I de flesta fall kan företagets storlek bedömas efter dess premieintäkter eller försäkringstekniska avsättningar, beroende på om den huvudsakliga verksamheten är livförsäkring eller skadeförsäkring. Andelen risker beräknas utifrån antalet risktyper samt risktypernas andel av kapitalkravet, men även på vilket typ av företag det är, t ex om det är ett liv- eller skadebolag.

FI bedömer att det finns ett positivt samband mellan företagets storlek och tidsåtgången för förhandsgranskningen. Detta då större företag sannolikt har mer komplex affärsverksamhet. Ett större bolag har också oftare en mer varierad riskprofil än ett mindre bolag. Antalet anställda är också fler, vilket ger mer resurser till att utveckla en mer sofistikerad (och därmed komplex) modell och gör också att organisationsstrukturen och därmed styrningen av bolaget kan bli mer komplicerad.

Förhandsgranskningen kommer att ske utifrån flera aspekter, bland annat försäkringsföretagets alla risker, hur väl företaget uppfyller kraven för interna modeller, företagets kapitalberäkningar och företagets system för företagsstyrning och riskhantering.

FI har erfarenhet av att granska interna modeller för banker och kreditmarknadsbolag. Dessa erfarenheter har delvis legat till grund för utformningen av avgiftsmodellen.

1.1.2 Tillämpning av avgiftsmodellen

En placering i avgiftsklass kan inte göras förrän tidsåtgången kunnat bedömas. Av den anledningen föreslår FI att ett beslut om avgiftsklass fattas när ansökan lämnats in och FI, bland annat med hjälp av uppgifter i denna, fått möjlighet att bedöma tidsåtgången. Detta motsvarar den modell som sedan 1 januari 2010 finns för bland annat grundläggande och avancerad internmetod enligt lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar. Det kan i sammanhanget noteras att det enligt 9 § förordningen (2001:911) är möjligt att, vid särskilda skäl betala tillbaka eller medge befrielse från hela eller en del av avgiften.

FI uppskattar att förhandsgranskningen för det största och mest komplexa försäkringsföretaget kommer att ta omkring 6 000 timmar i anspråk. Eftersom denna tidsåtgång överstiger den översta gränsen för tidsintervallet motsvarande den högsta avgiftsklassen enligt 4 § förordning (2001:911) föreslår FI sex nya avgiftsklasser i förordning (2001:911). Se hela förslaget i avsnitt 1.1.3.

1.1.3 Förslag till nya ärendeslag samt beräknade intäkter

FI föreslår följande tillägg i förordning (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos FI som ger FI rätt att ta ut avgifter i samband med förhandsgranskning. Se bilaga 1 för förslag till justeringar som föreslås börja gälla 1 januari 2011. Ändringar kommer också att bli aktuella med anledning av den nya försäkringsrörelselagen som planeras träda i kraft 1 april 2011. Se avsnitt 1.7 och bilaga 2.

Ärendeslag enligt försäkringsrörelselagen (1982:713) Avgiftsklass

Förhandsgranskning av interna modeller (7 kap. 28 §) R till AC

Ärendeslag enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar Avgiftsklass

Förhandsgranskning av interna modeller (25 a §) R till AC

FI vet i dagsläget att ett 30-tal försäkringsföretag visat intresse för att FI ska förhandsgranska interna modeller. Företagens storlek och komplexitet varierar och några kommer förmodligen att välja att FI endast granskar partiella interna modeller. Det är svårt att göra annat än en mycket ungefärlig bedömning av intäkterna utifrån tillgängligt underlag, men en uppskattning är att det kan röra sig om intäkter på 30-50 miljoner kronor för de förhandsgranskningar FI kommer att göra innan Solvens 2 direktivet implementerats i svensk lag. Kostnaderna för arbetet bedöms motsvara intäkterna.

1.2 Nya avgiftsklasser

FI bedömer att förhandsgranskningarna kommer att vara mycket omfattande. De avgiftsklasser (A-Z, 300 kr – 3 000 0000 kr) som i dagsläget är möjliga att använda räcker inte till. FI föreslår därför att ytterligare sex avgiftsklasser, från Å till AC, läggs till i 4 § förordningen (2001:911) om avgifter för förprovning av ärenden hos Finansinspektionen, se tabell nedan. Högsta avgiftsklassen föreslås vara 6 miljoner kronor. Se föreslagna avgiftsklasser i följande tabell och i bilaga 1.

Avgiftsklass	Avgift i kronor	Handläggningstid		Medelintervall tim, min
		Undre gräns tim, min	Övre gräns tim, min	
A	300	0:00	0:29	0:14
B	900	0:30	1:14	0:52
C	1 800	1:15	2:14	1:44
D	3 000	2:15	3:44	2:59
E	5 000	3:45	5:59	4:52
F	7 500	6:00	8:59	7:29
G	11 500	9:00	13:59	11:29
H	17 000	14:00	19:59	16:59
I	21 500	20:00	22:59	21:29
J	26 500	23:00	29:59	26:29
K	35 000	30:00	39:59	34:59
L	50 000	40:00	59:59	49:59
M	70 000	60:00	79:59	69:59
N	90 000	80:00	99:59	89:59
O	110 000	100:00	119:59	109:59
P	140 000	120:00	159:59	139:59
Q	225 000	150:00	299:59	224:59
R	400 000	300:00	499:59	399:59
S	650 000	500:00	799:59	649:59
T	1 000 000	800:00	1199:59	999:59
U	1 400 000	1200:00	1599:59	1399:59
V	1 800 000	1600:00	1999:59	1799:59
X	2 200 000	2000:00	2399:59	2199:59
Y	2 600 000	2400:00	2799:59	2599:59
Z	3 000 000	2800:00	3199:59	2999:59
Å	3 500 000	3200:00	3799:59	3499:59
Ä	4 000 000	3800:00	4199:59	3999:59
Ö	4 500 000	4200:00	4799:59	4499:59
AA	5 000 000	4800:00	5199:59	4999:59
AB	5 500 000	5200:00	5799:59	5499:59
AC	6 000 000	5800:00	6199:59	5999:59